

Dagens vilde dyr

med Zoofus og Zoofie

1 opgave
til hver hverdag
i december

Lærervejledning

15 vilde dyrefakta!

Denne lærervejledning er tænkt som en hjælp til at bruge julematerialet bedst muligt i 0.-3. klasse.

Grundprincipper

- Læs højt: Læreren læser dagens fakta og opgave op. Vis eventuelt opgaven på smartboard.
- På lærerarket findes desuden en forklaring på dagens sjove dyrehistorie samt flere sjove fakta om dagens emne. Brug dem efter behov.
- Kort og koncentreret: Brug 10–15 minutter pr. dag
- Brug materialet som en mini-julekalender (én opgave pr. skoledag) eller pluk enkeltopgaver efter behov

Gevinst

- Eleverne får små dryp af naturfaglig viden på en sjov måde
- Du får et færdigt, let tilgængeligt redskab, der kræver minimal forberedelse
- Klassen får et hyggeligt, lærerigt og kreativt forløb frem mod jul

Sådan kan dagen se ud

- Start med at læse dagens vilde dyrefakta højt
- Lav dagens opgave
 - 0. klasse: Lav opgaven fælles. Læreren læser, børnene svarer med håndsoprækning, hop til højre/venstre (sandt/falsk) eller tegner på tavlen
 - 1.-3. klasse: Opgaverne kan laves individuelt eller i par. Nogle kan udleveres som kopiark, andre løses direkte på tavlen

Tips til dig som lærer

- Sæt evt. elevernes færdige produkter (tegninger, julehjerter, kræmmerhuse) op i klassen som en fælles juleudstilling
- Materialet kan også bruges i SFO eller billedkunsttimer
- Husk, at I kan komme til gratis forpremiere på den helt nye julefilm med ZOO-nisserne Zoofus og Zoofie den 18. og 19. november i Nordisk Biograf i Odense C. Du kan finde mere info her:
www.odensezoo.dk/forpremiere-paa-zoofus-og-zoofie/
- Filmen kan også ses gratis på YouTube til december. Vi garanterer masser af sjov, julehygge og dyreviden med Zoofus og Zoofie i spidsen.

Dagens vilde dyr #1

Giraffens lange nakke er ligesom vores!

Giraffen har syv halshvirvler – præcis som mennesker! De er bare meget længere.

Vidste du også ...

- Giraffer er verdens højeste dyr
- En girafunge er ca. 180 cm høj, når den bliver født!
- Giraffens tunge kan blive op til 50 cm lang – og den er blå

Dagens opgave

Dagens opgave er, at eleverne skal måle, hvor høje de er, og herefter skal de tegne sig selv ved siden af giraffen, der er på det ark, de får udleveret i dag.

Dagens vilde dyr #2

Rotter er virkelig kloge!

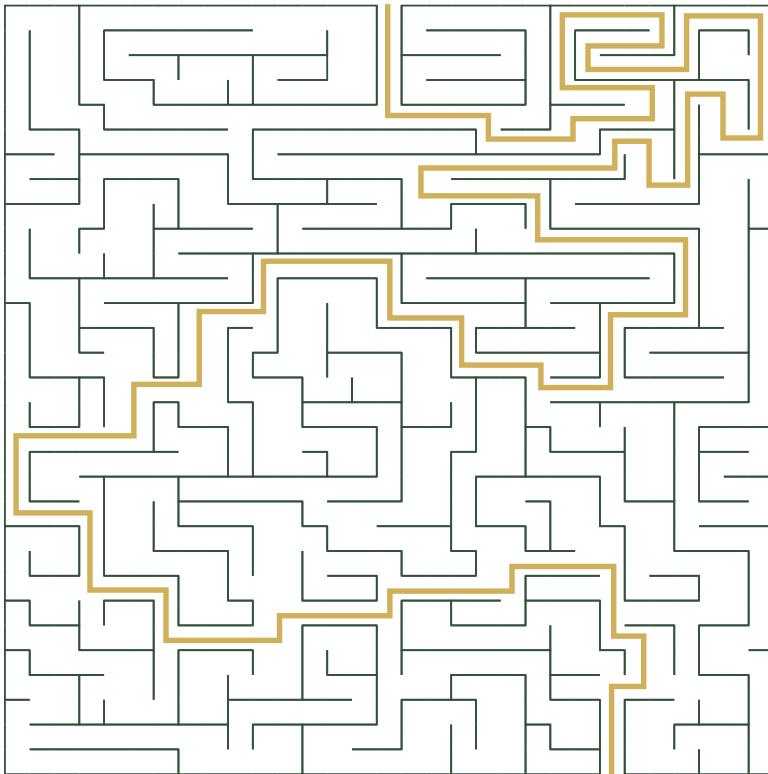
Rotter har fantastisk god hukommelse og kan finde vej i komplicerede labyrinter.
I nogle lande bliver de endda trænet til at finde landminer og redde liv!

Vidste du også ...

- Rotter kan lugte meget bedre end mennesker
- De kan huske stier og veje, de har gået før – ligesom en GPS!
- Rotter er meget sociale og kan blive rigtig tamme

Dagens opgave

Dagens opgave er at eleverne skal gennemføre en labyrint.

Dagens vilde dyr #3

Dyrepassere skovler rigtig meget lort

Mange tror, at dyrepassere bare giver dyr mad. Men de passer også på dyrenes sundhed, laver træning og finder på nye ting, der gør dyrene glade og nysgerrige – og så skovler de rigtig meget lort op for at holde det pænt og rent hos dyrene.

Vidste du også ...

- Dyrepassere bruger meget tid på at lave nye ting, der udfordrer dyrene og gør dem aktive
- De arbejder tæt sammen med dyrlæger for at holde øje med dyrenes helbred
- Dyrepassere lærer hurtigt at kende hvert enkelt dyr og dets måde at være på

Dagens opgave

Læs spørgsmålene højt for eleverne. Eleverne skal derefter svare ja eller nej.

Svar

En dyrepasser giver dyrene regntøj på, når det regner - nej

Nej, dyrepasserne giver slet ikke dyrene tøj på, da det ikke er naturligt for dem at have det på.

En dyrepasser fodrer dyrene - ja

Ja, det er en vigtig del af dyrepassernes job at fodre dyrene. De skal sørge for, at alle dyrene får den mad, som er rigtig for dem hver især. Derudover skal de også sørge for, at de får den rigtige mængde, så de ikke kommer til at veje for meget eller for lidt.

En dyrepasser følger dyrene på toilettet, når de skal tisse - nej

Nej, det er der ikke behov for – det klarer de helt selv! Det ville også være meget farligt, hvis en dyrepasser skulle gå ind og tage fat i en tiger for at følge den på toilettet.

En dyrepasser muger ud hos dyrene - ja

Ja. Nu har dyrene jo ikke deres eget toilet, som de kan skylle ud i, så derfor skal dyrepasserne muge ud hos dem, så de bor rent og pænt.

En dyrepasser pudser vinduer inde, hvor dyrene bor - ja

Ja. En del af dyrepassernes arbejde er at sørge for, at dyrenes anlæg er rene og pæne både for dyrenes skyld, og så gæsterne kan se dyrene. En del af dyrepassernes arbejde er derfor også at pudse vinduer.

En dyrepasser holder øje med, at dyrene er sunde og raske - ja

Ja. Dyrepasserne holder nøje øje med, om dyrene er sunde og raske. Nogle dyr bliver trænet til, at dyrepasserne kan komme helt tæt på og lave sundhedstjek. Søløverne i Odense ZOO har f.eks. lært at åbne munden, så dyrepasserne kan lave tandtjek på dem. Dyrepasserne holder også øje med, om dyrene spiser, som de skal, og om deres lort ser almindelig ud. Hvis en chimpanselort er helt tynd og flydende, kan det være et tegn på, at den har ondt i maven.

En dyrepasser sprøjter parfume hos dyrene, hvis der lugter dårligt - nej

Nej, men dyrepassere kan til gengæld sprøjte parfume hos dyrene af andre grunde. Nogle gange, når der bliver gjort rent ved løverne i Odense ZOO, sprøjter dyrepasserne parfume rundt i hjørnerne. Det er ikke, fordi der lugter dårligt, men for at løverne får brugt deres lugtesans og oplever andre lugte. Løverne ved ikke, at det er parfume, der er blevet sprøjtet. De tror bare, at et andet dyr har været inde på deres territorium og lægge duftspor. Løverne bruger så tid på at afmærke deres territorium på ny ved at tisse rundt omkring, så det igen lugter af dem.

En dyrepasser træner dyrene - ja

Ja. Dyrepassere træner blandt andet dyrene for, at de kan komme helt tæt på dem og lave sundhedstjek. Løverne og tigerne i Odense ZOO kan f.eks. stå på bagben op ad et hegn. Her kan dyrepasserne så tjekke deres krop for sår og rifter. Derudover træner dyrepasserne også dyrene for at aktivere dem og give dem forskellige udfordringer. Søløverne i Odense ZOO kan f.eks. springe op og røre en rød bold over vandet i deres bassin, når de får vist et bestemt håndtegn. Mens søløverne laver disse spring, kan vi fortælle om, hvordan de bruger springene ude i naturen, når de skal springe op ad vandet og op på en klippeside.

En dyrepasser laver aktiveringslegetøj til dyrene, så de ikke keder sig - ja

Ja. Dyrepasserne laver alt muligt forskelligt aktiveringslegetøj til dyrene, så de ikke kommer til at kede sig i zoo. Det kan være en forhindringsbane til ponyerne, en træhest til løverne eller en gynge til lemuren. Det er vigtigt, at dyrene har en masse ting, som de kan lave, for at de har det godt. Prøv bare at tænke, hvis I slet ikke havde noget legetøj på jeres værelser, som I måtte lege med. Det ville også blive virkelig kedeligt!

En dyrepasser aer alle dyr i zoo hver eneste dag - nej

Nej. Selvom det lyder hyggeligt at komme tæt på dyrene på den måde, så er det altså ikke noget, som dyrepasserne gør. Flere af dyrene i Odense ZOO, som anakondaslangen, løverne, chimpanserne og tigerne, er virkelig farlige dyr, som man

ikke skal komme tæt på med sine hænder. Derudover er dyrene i zoo ikke kæledyr som dem, vi har derhjemme, og de skal derfor ikke behandles på samme måde. Vi vil gerne have, at dyrene i zoo lever så naturligt som muligt, og det er bare ikke naturligt for en struds at blive aet på maven. Når det så er sagt, så kan dyrepasserne godt æe enkelte dyr, som ponyer og geder. Men det er langt fra alle dyrene.

Dagens vilde dyr #4

Pingviner ser godt både over og under vand!

Pingviner har særlige øjne, der gør dem i stand til at se klart under vandet - næsten som indbyggede dykkerbriller!

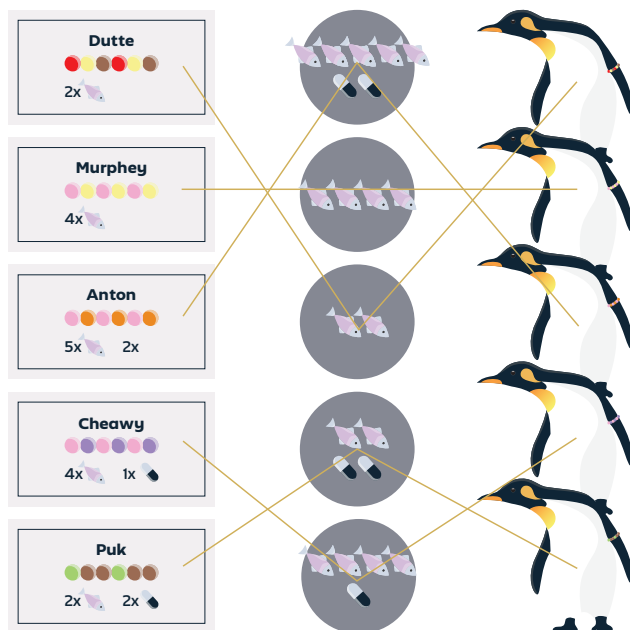
Vidste du også ...

- Pingviner bruger deres syn til at fange fisk lynhurtigt
- Nogle pingviner kan dykke ned til over 300 meters dybde!
- De bruger deres syn til at finde deres partner og unger i store kolonier med op til xx pingviner

Dagens opgave

Pingvinerne i ZOO er blevet sultne, og nogle af dem skal også have medicin, fordi de er blevet syge. Men hvem er det nu lige, der skal have hvad?

Dagens opgave er, at eleverne skal hjælpe dyrepassereren med at finde den rigtige pingvin og forbinde den til det rigtige foder.

Dagens vilde dyr #5

En løve kan brøle så højt, at det kan høres 8 kilometer væk!

Løven har et af de mest kraftfulde brøl i dyreriget. Den bruger det til at holde andre løver væk og holde styr på sin flok.

Vidste du også ...

- Et løvebrøl kan måles til over 110 decibel – lige så højt som en rockkoncert!
- Løver brøler ofte om morgenen og aftenen
- Man kan høre brølet op til 8 km væk – især i åbne landskaber

Dagens opgave

Dagens opgave er, at eleverne skal lytte til forskellige lyde og gætte, hvilket dyr de hører til.

Kopier dette link, for at høre dyrelydene:

<https://vimeo.com/1115761694/82afb27c61?share=copy>

Svar

Lyd 1 - giraf

Det er meget sjældent, at man hører giraffer sige noget. Førhen troede flere, at det var, fordi de ikke havde noget stemmebånd. Det har man dog fundet ud af, at de har. Efterfølgende har man troet, at giraffer snakker med lyde, der er så dybe, at vi ikke kan høre dem med vores ører. Det har man dog ikke kunnet bevise. Til gengæld har man fundet ud af, at giraffer af og til snakker med dybe brumme-lyde. Det fandt forskere ud af i 2015, efter de havde undersøgt giraffer fra tre forskellige zoologiske haver i otte år og optaget 947 timers lyd fra dem. Brummelydene blev lavet om natten. Dyrepasserne i de tre zoologiske haver havde derfor heller ikke hørt lydene før, da de blev afspillet for dem.

Lyd 2 - tiger

Tigere har et frygtindgydende brøl. Nogle synes også, at deres brøl er mere kraftfulde end løvers. Det var i hvert fald tilfældet, da Disney lavede filmen Løvernes Konge i 1994. Her valgte man i flere af scenerne at bruge lyde fra tigere i stedet for fra løver. Derudover brugte de også en mand, der hed Frank, som var vildt god til at lyde som en løve ved at brøle ned i en skraldespand. Hvis I har tid, så kan I selv se hans brølende talent i denne video: The Lion King - Lion Roar, Voice-Over Session - YouTube

Lyd 3 - søløve

Søløver snakker med hinanden ved at brøle. Alle søløver har deres helt eget brøl. Det er en fordel, at hver søløve har deres eget unikke brøl, når de skal finde hinanden på en kyst, hvor der ligger flere hundrede søløver sammen. Når en søløveunge kommer til verden, starter dens mor derfor med at brøle til den i mindst 20 minutter, så den lærer hendes stemme at kende.

Lyd 4 - Hyacinth-ara

Hyacintharaernes høje, gennemtrængende skrig er en fordel, når de skal snakke med hinanden, i den tætte regnskov. Med de høje lyde kan de nemlig lettere høre hinanden. Udover at hyacint-araer kan tale "papegøjesprog," er de også rigtig gode til at efterligne andre lyde. De er faktisk i stand til at lære langt over 15-20 ord. Det er dog ikke den papegøjeart, der har lært flest ord. Den papegøje i verden, der har det største ordforråd, er en grå jaco ved navn N'kisi. Han skulle have lært 950 ord! Til sammenligning har mange voksne danskere et ordforråd på 50.000-70.000 ord, mens et barn i 1. klasse har et ordforråd på 5.000-10.000 ord.

Lyd 5 - Dødningehovedabe

Dødningehovedaber går og småsnakker med hinanden det meste af tiden. De bruger meget høje lyde, som kan lyde skingre i vores ører. Nogle af de lyde, som de bruger, er rent faktisk så høje, at vi mennesker slet ikke kan høre dem.

Lyd 6 - krokodille

Krokodiller er de krybdyr, der laver allerflest lyde. Lyden, som I lige hørte, var et brøl, som krokodiller bruger til at markere deres territorium. Et australsk hold af forskere er på nuværende tidspunkt i gang med at udvikle en "krokodille-ordbog". Her har de indtil videre fundet 13 forskellige kategorier af krokodillelyde. Når man lærer mere om krokodiller, kan man blive bedre til at passe på dem. Mennesker vil måske heller ikke synes, at de er så skræmmende, hvis de vidste, at det ikke er alle deres lyde, som er farlige "angrebslyde". Vidste I f.eks., at en han-krokodille kan finde på at blæse luftbobler hen til hun-krokodiller under vandet? Måske betyder det dét samme som, når mennesker sender luftkys? Vi kan desværre ikke spørge dem, så vi ved ikke med sikkerhed, hvad det betyder endnu.

Lyd 7 - Chimpanse

Chimpanser snakker med hinanden ved at bruge en masse forskellige lyde. Det kan både være grynt, hyl og høje skrig. Når chimpanser snakker sammen, gør de meget brug af kropssprog og ansigtsudtryk ligesom mennesker. Chimpanser er også det dyr, der ligner mennesker allermest. Selvom de ligner os mennesker meget, så betyder deres ansigtsudtryk ikke nødvendigvis det samme som vores. F.eks. viser mange mennesker deres tænder, når de smiler og er glade. Hvis en chimpanse viser samme udtryk, er det, fordi den er bange.

Dagens vilde dyr #6

Rensdyrets øjne skifter farve om vinteren!

Rensdyrs øjne ændrer farve fra gyldne om sommeren til blå om vinteren. Det hjælper dem med at se bedre i vintermørket!

Vidste du også ...

- Rensdyr lever i Arktis, hvor det kan være mørkt hele døgnet om vinteren
- Rensdyrets pels er fuld af små luftlommer, så den fungerer ligesom en varm jakke. Når luften er fanget i pelsen, kan kulden ikke komme helt ind til kroppen
- Luften gør også, at rensdyrene næsten kan flyde som en badebold, når de svømmer

Dagens opgave

Læs spørgsmålene højt for eleverne. Eleverne skal derefter afgøre, om hvert udsagn er sandt eller falsk.

Svar

Rensdyr larmer altid, når de går - sandt

Rensdyrs ben "klikker", når de går. Det skyldes en sene, der "kurrer" på knoglen. Det er praktisk for rensdyrene, at de larmer, når de går. På den måde kan de altid lytte sig frem til, hvor hinanden er, hvis de ender i en snestorm, hvor det kan være svært at se hinanden.

Rensdyr har indbyggede snesko - sandt

Rensdyr har brede klove, der fungerer som snesko. De brede klove gør nemlig, at de undgår at synke ned i sneen.

Rensdyr har en rød næse, der kan lyse - falsk

Almindelige rensdyrs næser kan ikke lyse. Det er kun Rudolfs røde tud, der kan det. Til gengæld så kan rensdyrs næser godt se røde ud! Det skyldes, at rensdyr har usædvanlig mange blodkar i næsen. Blodkarrene er med til at varme den kolde vinterluft op inden, at den når rensdyrets lunger.

Rensdyrets gevir kan veje op mod 15 kg - sandt

Han rensdyrenes gevirer kan blive rigtig store. De største gevirer har en længde på ca. 130 cm og vejer op til 15 kg.

Rudolf trækker julemandens kane - falsk

Ifølge de fleste fortællinger om Rudolf, så er Rudolf et han-rensdyr. Når det bliver den 24. december, trækker han julemandens kane og viser vej med sin lysende røde tud, sammen med 8 andre rensdyr, som alle har gevir. Det er dog således, at rensdyr taber deres gevir én gang om året. Hannerne taber deres gevir mellem slutningen af oktober og midten af december, mens hunnerne har deres gevir hen over vinteren. Det skyldes, at hannerne taber deres gevir efter brunstperioden, da de ikke længere skal bruge det til at kæmpe om hunnernes gunst. Hunnerne bruger derimod deres gevir til at rode efter føde i sneen, så de beholder deres om vinteren. Det vil altså sige, at han-rensdyr ikke har gevir juleaften. Da man altid ser julemandens rensdyr med gevir, må det derfor være hun-rensdyr, der trækker julemanden kane. Den flyver altså på girl-power!

Dagens vilde dyr #7

Nogle aber bruger halen som en ekstra hånd!

Nogle aber - især dem, der lever i regnskove - har en gribehale, som de bruger til at svinge, holde fast og samle ting op!

Vidste du også ...

- Aber kan svinge sig af sted hurtigere end mange mennesker kan løbe!
- De bruger lyde, ansigter og bevægelser til at snakke med hinanden – lidt ligesom mennesker
- Aber med gribehale lever primært i Sydamerika – fx edderkopaber og uldaber

Dagens opgave

Dagens opgave er, at eleverne skal tegne en abe, der bruger både hænder, fødder og hale til at løse en opgave. Formålet er at give børnene en forståelse af abens kropslige færdigheder og alsidighed. Eleverne kan selv vælge situationen, fx en abe, der svinger sig fra træ til træ, hænger i et træ eller samler noget op fra jorden med halen.

Dagens vilde dyr #8

Slanger lugter med tungen!

Slanger bruger ikke næsen som os – de “smager” på luften med deres tunge og sender duften videre op i et specielt organ i munden.

Vidste du også ...

- Slanger har en kløftet tunge, der deler sig i to – så kan de finde ud af, hvor duften kommer fra
- De bruger lugtesansen til at finde mad, gemmesteder og hinanden
- En slange kan lugte, om en mus har gået forbi for flere timer siden

Dagens opgave

Dagens opgave er, at eleverne skal lave en guirlande. Aktiviteten tager udgangspunkt i den grønne anakonda, som kan blive op til ni meter lang. Formålet er at give børnene en konkret fornemmelse af slangens imponerende længde gennem en kreativ og fælles aktivitet.

Her på siden er der et anakondahoved, som I kan klippe ud og klistre på guirlanden.

Materialer

- Papir (dagens elevark er markeret med stiplede linjer, så der kan klippes strimler til guirlanden)
- Tape
- Målebånd
- Papir-anakonda hoved (klippes fra lærerarket)

Dagens vilde dyr #9

Elefanter er slet ikke bange for mus!

Der findes mange sjove myter om dyr – men ikke alle er sande. Fx tror nogle, at elefanter er bange for mus. Det er bare en skrøne!

Vidste du også ...

- Nogle historier om dyr er gamle eventyr eller overdrivelser
- Det er vigtigt at tjekke fakta, så vi lærer, hvordan dyr i virkeligheden lever
- Mange myter kommer af, at mennesker har misforstået dyrenes adfærd

Dagens opgave

Læs spørgsmålene højt for eleverne. Eleverne skal derefter afgøre, om hvert udsagn er sandt eller en skrøne.

Svar

Torsk er dumme - skrøne

Hvis man får at vide, at man er dum som en torsk, så er det ikke just en positiv ting. Der er dog ingen forskning, der tyder på, at torsk skulle være dummere end andre fiskearter. Tværtimod ser det ud til, at de er klogere end mange andre arter. Når torsk skal finde føde, svømmer de f.eks. i flokke, der ser ud til at blive ledt af gamle hunner. Det er muligt, at de unge torsk derved lærer at finde vej til de områder, hvor der er den bedste mad. Derudover har laboratorieforsøg også vist, at torsk har evnen til at bruge redskaber for at få fat i deres mad.

Elefanter er bange for mus - skrøne

I Disney-filmen Dumbo, viser de, at elefanter kan blive virkelig bange for mus. Det er dog kun noget, der sker på tegnefilm. Elefanter har ingen grund til at være bange for små mus, så det er de altså heller ikke. Det er derfor en skrøne. Man tror, at skrønen er opstået, fordi folk har troet, at mus kravlede op i elefanter snabler, mens de sov. Det passer dog ikke.

En svane kan brække din arm - skrøne

Fugles knogler er lette og skrøbelige, fordi de er fyldt med lufthuller, der gør det muligt for dem at flyve. Svanen er en af de tungeste fugle, der kan flyve. De vejer omkring 12 kg. Det svarer cirka til et barn, der er 1,5 år gammelt. Et menneskebarn på den størrelse kan ikke brække arme. Det kræver i hvert fald meget uheldige omstændigheder. Man kan godt falde over en sten, lande uheldigt og derved brække sin arm, mens man flygter fra et svaneangreb. Så er det dog ikke svanens skyld.

Ugler er kloge - skrøne

Uglen er et symbol på visdom og lærdom. I film og bøger beskrives de ofte som kloge fugle. Spørg man en fugletræner, er de dog ikke de skarpeste knive i skuffen at træne med. Forklaringen skal blandt andet findes i uglens store øjne. En ugle ser rigtig godt. Meget af dens hjernekapacitet bliver derfor brugt til at kunne se, og der er derfor ikke så meget hjerneplads tilbage til at kunne være "klog." Til gengæld er ugler fantastiske til at være ugler, og det er det vigtigste.

Mus elsker ost - skrøne

I tegnefilm ser man altid, hvordan mus elsker ost. I virkeligheden er mus dog bestemt ikke særlig glade for ost. Først og fremmest er de laktose-intolerante. De får derfor diarré af at spise ost. Derudover har nogle forskere også fundet ud af, at mus slet ikke kan lide duften af ost. De foretrækker i stedet duften og smagen fra korn og kornprodukter.

Kameler har vand i deres pukler - skrøne

Kameler kan gå længe uden at drikke og spise. De kan gå en hel uge uden at få vand, og de kan klare sig i flere uger uden at få mad. Mange tror, at det er, fordi de har vand i deres pukler. Det er dog en skrøne. Kamelen har i stedet for fedt i sine pukler.

En ugle kan dreje sit hoved hele vejen rundt - skrøne

Når en ugle sidder stille på en gren og drejer hovedet for at kigge på én, kan det godt ligne, at dens hoved kan dreje hele vejen rundt. Det gør det dog ikke! Hvis uglen kunne dreje sit hoved 360 grader, ville dens hals blive revet over, og uglen ville ikke overleve. En ugle kan dog dreje sit hoved 270 grader rundt til hver side. Det gør, at der ikke er nogen retninger, den ikke kan kigge i.

En regnorm bliver til to, når man deler den på midten - skrøne

Mange tror, at hvis en regnorm bliver delt i to, så lever begge halvdele videre. Det er dog en skrøne! En regnorm kan godt overleve at blive hugget over, det er dog kun den ene halvdel, der overlever. Snittets placering afgør hvilken del af regnormen, der lever videre.

Dagens vilde dyr #10

Papegøjer kan bruge deres næb som en nøddeknækker!

Hyacintaraen er verdens største papegøje. Den er blå som en klar vinterhimmel og har et næb så stærkt, at den kan knække selv de hårdeste nødder.

Vidste du også ...

- Nogle papegøjer kan lære at efterligne menneskestemmer
- Selvom mange papegøjer er meget sociale og lever i store flokke, trives hyacintaraen bedst i par eller i små familier
- De bruger deres næb til at knække nødder, men også som et ekstra "værktøj" til at klatre og undersøge ting

Dagens opgave

Dagens opgave, er at eleverne skal flette et ara-julehjerter!

Materialer

- Sakse
- Limstifter

Dagens vilde dyr #11

Der findes frøer, der ligner fugleklatter!

Mange frøer er mestre i kamuflage. Nogle af dem ligner en tot grønt mos, så de kan gemme sig i en bunke blade. Andre ligner fx en fugleklat, så de kan gemme sig på en træstamme.

Vidste du også ...

- Frøer fanger insekter med deres lyn-hurtige tunge
- Når en mosfrø gemmer sig, er den næsten umulig at få øje på
- Når det bliver yngletid, skifter nogle frø-hanner farve i forsøget på at finde en mage

Dagens opgave

Dagens opgave, er at eleverne skal finde et skjult dyr i et mønster ved at farvelægge. Aktiviteten introducerer eleverne til dyrenes kamuflageevner og viser, hvordan nogle dyr kan skjule sig for at overleve i naturen.

Materialer

- Farveblyanter eller tusser

Dagens vilde dyr #12

En søko kan spiste op til 50 kilo på én dag!

Nogle dyr kan klare sig i flere uger uden mad. Andre dyr æder hele dagen – fx søkoen, der spiser op til 50 kilo planter på én dag!

Vidste du også ...

- En løve kan spise over 30 kilo kød i ét måltid – og så kan den hvile i flere dage bagefter
- En kolibri skal spise næsten hele tiden for at holde sin lille krop i gang
- Mange dyr har helt særlige tænder eller næb, der passer til deres yndlingsmad

Dagens opgave

Dagens opgave er at eleverne skal arbejde med sammenhængen mellem dyr og deres føde. Opgaven går ud på at forbinde hvert dyr med det foder, det spiser.

Svar

Søløve - fisk

Søløvernes appetit følger årstiderne. De spiser primært fisk, men både mængden og typen varierer hen over året. Vores store han kan i perioder spise helt op til 15 kilo om dagen – mens han i andre perioder næsten ikke rører maden. Det er helt normalt.

Om efteråret skal søløverne opbygge et tykt lag spæk, der hjælper dem med at holde varmen i vinterens kolde vand. Derfor spiser de på dette tidspunkt især fede fisk som sild og makrel, som netop er ekstra næringsrige i efteråret.

Når foråret kommer, skruer søløverne ned for appetitten. De taber noget af fedtet igen, så de ikke får det for varmt. I parringssæsonen kan hannerne ovenikøbet være så optaget af at holde øje med hunnerne, at de næsten helt glemmer at spise – og derfor taber sig yderligere.

Løve - kød

I naturen kan en hanløve uden problemer spise 25 kilo kød på én gang – og rekorden ligger helt oppe på 40 kilo. Derfor får løverne i ZOO også ét stort måltid om ugen, typisk om onsdagen. Det giver dem den samme mæthedsfornemmelse, som hvis de havde nedlagt et stort bytte i naturen. Når maden er spist, gælder det nemlig bare om at få hvilet – og fordøjet – uden at skulle dele med andre.

Chimpanse - peberfrugt

Mange tror, at aber lever af bananer, men størstedelen af verdens abearter har aldrig set en banan i naturen. Alligevel vil de fleste gerne spise dem – lidt som chokolade for os – en lækker snack, men ikke hverdagskost.

Chimpanserne spiser i naturen primært blade, skud og frugter – men også insekter og små pattedyr. I ZOO får de noget, der minder om deres naturlige kost - insekter, grøntsager som fennikel, rødbede, sød kartoffel, peberfrugt og gulerødder – og særlige ”abeboller” lavet af frø og kerner, der giver vigtig næring og mæthed.

De søde sager som æbler, vindruer og bananer holder vi mere igen med, fordi de indeholder meget sukker. Vi sørger for, at chimpansens menu er både varieret, udfordrende og sund.

Pingvin - fisk

Pingvinernes appetit svinger. I naturen spiser pingviner blandt andet krill, fisk og blæksprutter. I ZOO får de primært fisk. Hvor meget de spiser, afhænger af årstid og livsfase.

Når pingvinerne fælder én gang om året, mister de appetitten og spiser næsten ingenting. Har de derimod unger at fodre, kan de næsten ikke få mad nok. Ligesom søløverne spiser de også ekstra, når vejret bliver koldere – så de kan opbygge et godt spæklag, der hjælper dem med at holde varmen om vinteren.

Søko - salat

Søkøernes livret er salat – men det er ikke det sundeste. Her i ZOO elsker søkøerne især salat. Problemet er bare, at det grønne salat indeholder en del kulhydrat sammenlignet med grove grøntsager som fennikel. Det er lidt som hos os mennesker. Hvis alt mad var lige sundt, ville mange nok vælge slik, kage og frugt frem for grøntsager – simpelthen fordi det smager bedre.

Søkøerne kan vi jo ikke forklare, at det ikke er sundt kun at spise ”slikmad”. Derfor sørger dyrepasserne for, at de også får masser af de grove grøntsager, som giver dem den rette næring. Og meget skal der til: En søko kan spise helt op mod 40 kilo grønt hver eneste dag!

Dagens vilde dyr #13

Nogle skildpadder kan blive over 150 år gamle!

Der er vildt stor forskel på, hvor gamle dyr kan blive. Nogle skildpadder kan blive over 150 år gamle – det er længere end både bedstemor og oldemor!

Vidste du også ...

- En husmus lever typisk kun 1–2 år
- En elefant kan blive omkring 60–70 år gammel
- Nogle små fugle lever kort tid, mens papegøjer kan blive ældre end mange mennesker

Dagens opgave

Dagens opgave er, at eleverne skal arbejde med dyrenes levealder. Opgaven går ud på at matche hvert dyr med den alder, det typisk kan opnå. Formålet er at give eleverne en forståelse af forskelle i levealder mellem forskellige dyrearter.

Eventuel ekstraopgave

Lav en tegning af dig selv sammen med et dyr, der bliver meget gammelt. Hvad ville I lave sammen, når du er voksen – og dyret stadig lever?

Svar

Kanin - Alder: 10 år

De kaniner, vi har som kæledyr, bliver typisk omkring 10 år gamle. Vildkaniner, der lever ude i naturen, bliver 9 år gamle, hvis de lever længe. Der er dog en del dyr, som er glade for at spise kaniner, så oftest bliver vildkaniner ikke mere end et par år.

Løve - Alder: 12 år

Løver bliver i naturen omkring 12 år gamle i gennemsnit. Hanløver bliver dog typisk ikke så gamle som hunløver. De bliver som regel 8-10 år gamle, mens hunløver bliver 14-16 år.

Dødningehovedabe - Alder: 17 år

Dødningehovedaber bliver typisk 15-20 år gamle ude i naturen. I Odense ZOO har vi engang haft en dødningehovedabehun, der blev 24 år gammel.

Giraf - Alder: 25 år

Giraffer bliver typisk 20-30 år gamle. Giraffer har rigtig mange fjender ude i naturen det første år af deres liv. Her bliver de spist af både løver, hyæner, leoparder, vildhunde og krokodiller. Når de er 3 år gamle og har vokset sig rigtig store, er løver en af deres eneste fjender.

Chimpanse - Alder: 45 år

Chimpanser bliver i naturen typisk omkring 45 år gamle, da de oftest lever i mellem 40-50 år. I zoologiske haver kan de blive helt op til 60 år gamle, men her er de også sikre på, at der altid er mad nok, og de kan få medicin, hvis de bliver syge.

Søko - Alder: 50 år

Søkøer er nært beslægtede med elefanter og kan ligesom dem blive rigtig gamle. En søko kan blive omkring 50 år gammel.

Hyacintara - Alder: 60 år

Papegøjer som hyacintaraer lever typisk længere end andre fuglearter. Et hold forskere udgav i 2022 en videnskabelig artikel, der viser, at der er en sammenhæng mellem papegøjers relative hjernestørrelse og deres gennemsnitlige levealder. Så jo større hjerne de har, jo længere lever de. De større hjerner gør dem nemlig mere tilpasningsdygtige til det miljø, som de lever i. Hvis deres foretrukne mad for eksempel slipper op, kan de lære at finde noget andet at spise. På den måde kan de lettere holde sig sunde og raske og derved leve længere.

Aldabra-kæmpeskildpadde - Alder: 250 år

Skildpadder kan blive meget gamle, da de nærmest kan sætte deres aldring i stå. De ældste registrerede Aldabra kæmpeskildpadder er derfor omkring 250 år gamle.

Dagens vilde dyr #13

Dovendyret går kun på toilettet én gang om ugen!

Et dovendyr kan hænge i et træ næsten hele dagen, og det betyder, at den kun kommer ned på jorden cirka én gang om ugen – for at skide. Bagefter kravler den tilbage op i træerne!

Vidste du også ...

- Dovendyr sover op til 15–20 timer om dagen
- De kan svømme overraskende godt, selvom de er langsomme på land
- De har ofte små alger i pelsen, som giver dem en grønlig farve og hjælper dem med at gemme sig i trætoppene

Dagens opgave

Dagens opgave er, at eleverne skal lave en kravlenisse udformet som et dovendyr. Først farvelægger de de to figurer, derefter klipper de dem ud. For at gøre figurerne mere stabile kan de limes på karton og klippes ud igen. Til sidst hænges de to dele sammen, så dovendyret kan hænges op forskellige steder som pynt.

Materialer

- Sakse
- Farveblyanter
- Eventuelt karton og limstifter

Dagens vilde dyr #15

Dyr i zoologiske haver hjælper dyrene i naturen

Zoologiske haver er ikke kun et sted, hvor vi kan se dyr tæt på. De arbejder også for at beskytte truede arter, forske i dyrenes liv og lære os mennesker mere om naturen. På den måde er dyrene i ZOO med til at redde deres vilde fætre og kusiner i naturen.

Vidste du også ...

- Mange dyr i ZOO er en del af særlige avlsprogrammer, så de kan overleve i fremtiden
- Når du besøger ZOO, støtter du arbejdet med naturbeskyttelse i hele verden
- Zoologiske haver hjælper forskere med at lære mere om, hvordan vi passer bedst på dyr

Dagens opgave

Dagens opgave er at læse spørgsmålene højt for eleverne. Eleverne skal derefter afgøre, om hvert udsagn er rigtigt eller forkert.

Svar

Zoologiske haver samler penge ind til at passe på naturen - rigtigt

For at komme ind i en zoologisk have skal man købe en billet eller et årskort. Det er den måde, at zoologiske haver tjener penge på. Nogle af pengene bliver brugt til at købe foder til dyrene, betale løn til dyrepasserne og bygge nye anlæg, som dyrene kan bo i. En del af pengene sender zoologiske haver videre til projekter rundt omkring i verden, der arbejder for at passe på dyr og natur. I Odense ZOO støtter vi f.eks. et projekt, der hedder Red Panda Network. Projektet passer blandt andet på de naturområder, hvor de røde pandaer bor.

Zoologiske haver har tigere, så man kan nusse dem på maven - forkert

Zoologiske haver vil gerne vise dyrene på en så naturlig måde som muligt, og det er ikke naturligt at nusse dyr, der ikke er kæledyr. Zoologiske haver holder derfor ikke tigere for, at de kan blive nusset på maven. En tiger er også et virkelig farligt dyr, så det vil hurtigt kunne ende meget galt, hvis man forsøger at nærme sig én.

Zoologiske haver forsker i dyr, så vi bedre kan passe på dem - rigtig

Ved at forske i de dyr, der bor i zoologiske haver, kan vi lære mere om dem, så vi kan blive bedre til at passe på dem i naturen og i zoologiske haver. Nogle af Odense ZOOs pingviner har for eksempel været med i et forskningsprojekt for at finde ud af, hvilke lyde pingviner kan høre. På den måde kan man lære mere om, hvordan pingviner bliver påvirket af øget støj fra skibstrafik. Det kan være, at larmen gør det sværere for dem at finde mad og yngle. Hvis man kan bevise, at støjen er et problem for pingvinerne, kan man lettere få gennemført tiltag og love, der beskytter pingvinerne.

Zoologiske haver lærer børn og voksne om dyr - rigtig

Zoologiske haver lærer børn og voksne om dyr, når de besøger dem. Som gæst kan man nemlig gå rundt og høre om dyrene, når de bliver fodret. Derudover kan man læse om dyrene på alle skiltene i haven. Her kan man blandt andet blive klogere på, hvor dyrene lever, og om de er truede i naturen. Nogle gange kan man også røre ved levende dyr, skind og kranier, når man besøger en zoologisk have. Selvom zoologiske haver gerne vil lære deres gæster om dyr, så er det ikke så vigtigt for dem, at gæsterne husker alt, hvad de har læst eller hørt. Det er mere vigtigt for zoologiske haver, at gæsterne synes, det har været spændende eller fascinerende at møde dyrene. Så kan det nemlig være, at de har lyst til at lære mere om dyr og natur derhjemme og måske selv hjælpe med at passe på naturen. De mindste ting, som man gør derhjemme, kan have betydning. Hvis man f.eks. husker at smide sit affald i skraldespanden, så er man sikker på, at det ikke havner ude i naturen til gene for dyrene.

Zoologiske haver opbevarer dyr, så vi ikke behøver at have noget natur - forkert

Zoologiske haver vil rigtig gerne have, at vi har masser af natur ude i verden. Det er jo dér, at størstedelen af dyrene bor, og dem vil vi gerne passe på. Odense ZOO støtter f.eks. forskellige projekter, der sørger for at passe på naturen, hvor dyrene lever. Et af projekterne passer blandt andet på naturen på øen Aldabra, hvor der bor kæmpeskildpadder.

Zoologiske haver sørger for at dyr, der er truet og har det svært i naturen, overlever - rigtig

Der findes desværre mange dyrearter, der er truede, og hvor der ikke er så mange tilbage af dem ude i naturen. Et eksempel på dette er klokkefrøer, der lever i Danmark. I Zoologisk Have København har de taget klokkefrøer ind fra naturen og fået dem til at få unger. Samtidigt har de sørget for, at der er blevet genoprettet vandhuller ude i naturen, hvor klokkefrøerne bor. De har efterfølgende sat klokkefrøerne ud i naturen igen og dermed hjulpet med at øge bestanden.

Det er ikke alle dyr, som man bare kan sætte ud i naturen igen. Inden man sætter dyrene ud, skal man være helt sikker på, at der er noget natur, som de kan blive sat ud i. Det giver f.eks. ikke mening at sætte dyr ud i et regnskovsområde, der er ved at blive fældet af mennesker. Derudover skal man være helt sikker på, at dyrene kan overleve

i naturen. En løve skal f.eks. have lært, hvordan den selv nedlægger en zebra. Selvom mange truede dyr ikke bare kan blive sat ud i naturen igen, så kan zoologiske haver stadig sørge for, at de bliver ved med at trives og få unger. På den måde kan man være helt sikker på, at dyrene i hvert fald overlever i zoologiske haver, selvom de har det svært i naturen.

Zoologiske haver får mennesker til at synes, at dyr er spændende - rigtigt

Zoologiske haver fortæller om dyr på en hel masse forskellige måder, så gæsterne synes, at dyrene er spændende. Når gæsterne synes, at dyrene er spændende, så vil de forhåbentlig også gøre mere for at passe på dem ude i naturen.

Zoologiske haver viser dyr frem, som man gerne må skyde i naturen - forkert

Mange af de dyr, som bor i zoologiske haver, er truede dyrearter, så det er ikke nogen, der må skydes i naturen. Begynder man at skyde dem, vil der blive endnu færre, og i værste tilfælde kan de forsvinde helt. Der er f.eks. kun omkring 600 sibirske tigere tilbage ude i naturen. En af grundene til, at der er så få tilbage, er, at krybskytter har jagtet tigerne for, at få fat i deres pels.